

նդու, Թուարանութիւն, Գծադրութիւն, Ռուսաց և Հայոց զեղադրութիւն, կար և ձեռագործութիւն: Ուսանողուհեաց թիւն է 23. — այս դասատանը կան երեք ուսուցիչ և մի վարժուհի:

Նախապատրաստական դասատանում ուսանում են Հայերէն և Ռուսերէն գրել և կարդալ, երգեցողութիւն, կար և ձեռագործութիւն. — այս տեղ կայ մի ուսուցիչ. 35 աշակերտուհիք կան: Ուսումնաբանելու բոլոր աշակերտուհիներին միայն 10ն են ձրիաժողակ, իսկ մնացեալքն թռչակաւորք են:

ԱՆՈՒՆԱԿԱՆ ԿՈՒՆՈՒՄԱՐՆԵՐ:

1, Սամուէլ Բաղլերեանց, 2, Յովհաննէս Խալափեանց, 3, Յովհաննէս Միրզաբէկեանց, 4, Խաչատուր Եղիազարեանց, 5, Մովսէս Աշուղեանց, 6, Կարապետ Քալանթարեանց, և 7, Արաշամ Գասպարեանց:

ՏՈՒՐԿԱՆ ԿՈՒՆՈՒՄԱՐՆԵՐ:

1, Անդրէաս Արքեպիսկոպոս, 2, Սահակ վարդապետ, 3, Պօղոս Շամիլեան Մելիք — Բէկլարեանց, 4, Մելլում Ավարեանց, 5, Պետրոս Տէր Մարկոսեանց, 6, Միքայէլ Ղարաղաշեանց, 7, Բաղիշ Սարգիսբէկեանց, 8, Պօղոս Ներսիսեանց, 9, Արտեմ Ներսէսեանց, 10, Բագուարեան Գրիգոր Գիլոսարեանց, 11, Բագուար Գրիգոր Այվազեանց, 12, Գէորգ Վաճկաճեանց, 13, Շահնշահ Վլասեանց, 14, Յայրութիւն Տէր Եսայեանց, 15, Միքայէլ Արամեանց, 16, Յովհաննէս Իզգաշեանց, 17, Աստուածատուր Զաքարեանց, 18, Զաւաղ Տէր Ստեփանեանց, 19, Յարութիւն Տէր Սարգսեանց, 20, Ներսէս Աթարէկեանց, 21, Բաղդասար Նազարեանց, 22, Գանձակցի Ներսէս Տէր Ներսէսեանց, 23, Սահակ — Սերերրակեանց, 24, Պետրոս Խաչատրեանց, 25, Յովսէփ Մելիք — Բէկլարեանց, 26, Դաւիթ Գէորգեանց, 27, Գէորգ Միրզաբէկեանց, 28, Թովմաս Ամիրեանց, 29, Թիֆլիզցի Գէորգ Տէր Յարութիւնեանց:

ԽՈՒՍԱՎԵՐՈՒՄՆԵՐ:

1, Մարգարիտ Զօհրաբեանց, 2, Զարմարդ Ավարեանց, 3, Ոսկի Վաճկաճեանց, 4, Թագուհի Նազարեանց, 5, Խանում Խալափեանց, 6, Կատարինէ Ներսիսեանց, 7, Սօմա Ներսիսեանց, 8, Մարիամ Նիկիտեանց, 9, Զամբաղ Քալանթարեանց, 10, Մարիամ Իզգաշեանց, 11, Մա-

րիամ Զախարեանց, 12, Մարգարիտ Ավարեանց, 13, Զարմարդ Միրզաբէկեանց, 14, Մարիամ Աշուղեանց, 15, Մարիամ Տէր Մարկոսեանց, 16, Խանում Լազարեանց, 17, Ոսկանա Եղիազարեանց, 18, Եղիսարէթ Վարդանեանց, 19, Մարիամ Լալայեանց, 20, Զարմարդ Լալայեանց, 21, Զարմարդ Կեօգլայեանց, 22, Փեղրօնայ Աթարէկեանց, 23, Ոսկի Սերերրակեանց, 24, Եկատարինէ Միրզայեանց:

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ ԲԻՒԶԱՆԴԵԱՆ:

Հետեւեալ զգուշացուցիչ յօդուածը այլ և այլ տեսութեամբ համայն մերազնեայց ուշադրութեան արժանի կգտնեմք, և արժան կհամարիմք ամսագրոյս մէջ ևս հրատարակել:

ՄԱՅՐԱՔԱՆԱԿԱՆ Ս. ՍԻՄՕՆԻ ՃԻԶԱԼԻԹ ՄԱՅՐԱՊԵՏԱՅ ԴՊՐՈՅՆԵՐԸ:

Հայ մը պէտք է մասնաւոր նեղութիւն մը ըզգայ այս մայրապետաց ճերմակ զխարկներուն լայն եղերց շուքին տակ ծածկուած դէմքերը տեսնելով, զի ասոնք Հայ ազգին անզգալի կերպով դէպ ի կորստեան անդունդը կառաջնորդեն:

Ինչո՞ւ համար ասոնք իրենց ծննդեան երկիրն իրր թողլով հազարաւոր մղոն հեռունքը կերթան, ի՞նչ նպատակաւ — Պէտք չէ մեզ նպատակին, զի ասոր վրայ ինչ ալ զրուցենք՝ ենթադրական է, գործնական նայինք և անով միայն կրնամք զրական կերպիւ հաստատել՝ թէ ասոնք մեր ազգին կը վնասե՞ն թէ ոչ:

Գրեթէ ամեն երկրի զխաւոր քաղաքաց մէջ այս սպիտակ փեղջերները կը տեսնուին, որոց մէկ մասն հիւանդանոցաց մէջ կաշխատի և մէկ մասն ալ իգական սեռին դաստիարակութեանը կըբաղի:

Պոստանդնուպօլիս ալ ամենէն աւելի մայրապետաց բաղնիքի մի իր ծոցը սնուցանող քաղաքաց մին է: Անկարկի է Բերայի մէջ փոքրիկ շրջագայութիւն մ' ընել առանց այս մայրապետներէն մի քանի հատ տեսնելու: Ասոնք՝ ինչպէս վերն ըսինք, մէկ մասն հիւանդ դատմանե-

(1) Կան ապուռիկներ մի քանի անդամոց եւ խնամակալուհեաց վերայ, որոց հողաբարձութիւնն խնդրում է՝ որ խորանց տուրքը վճարեն:

լու և մէկ մասն ալ անդիտութեամբ իրենց ձեռքըն յանձնուած աղջկանց միտքն ու զածին պէս կրթելու կաշխատի։ Սակայն հարկ է նկատել՝ թէ որ աղջին աղջիկ զաւակաց վրայ է որ այս պաշտօնը կը վայելեն։ — (Թողունք Լատինները) — Թըրքուհեաց վրայ։ — Ոչ, զի անոնք արդէն իրենց կրօնական տարբերութեամբն ազատ մնացած են անոնց մարդակերպարան ճիրաններէն։ Հրէից վրայ։ — Ոչ, զի անոնք ալ նոյն պատճառըն ունին արօնցմէ հետի մնալու։ Յունաց վրայ։ — Ոչ, զի անոնք քանի քանի զիշերթիկ աղջկանց վարժարաններ ունին։ Պուլղարաց վրայ։ — Անոնք ալ չեն, զի Պուլղարք ալ իրենց աղջիկ զաւակներն եթէ ուզեն դպրոցական կրթութեան ենթարկել՝ Յունաց դպրոցները կը զգնեն և ոչ թէ ճիշդիմաց։

Ուրեմն Հայն է միայն՝ որ ամենէն աւելի անոնց գերկը նետուած է։ Հայն է միայն՝ որ աղջկանց զիշերթիկ վարժարան մը չունենալով՝ անոնց դաստիարակութեանն յանձնած է իրեն այն բնականաց աղջիկ զաւակներն որք իզական սեռին կրթութեան պէտքն զգացած են։

Մտենք այս դպրոցաց մէջ և համբնք աշակերտուհիները, եթէ այս ճիշդութեան դպրոցաց մէջ հարկը աշակերտներ կան, 50ը Հայուհիներ են, Հայուհիներ՝ որք օտարին դաստիարակութիւնը կառնեն, որոց արգելուած է Հայերէն խօսիլ, որոց փափուկ սրտերուն ազգասիրական բնական եռանդը յօգս կը ցնդի, տեղ ընելու համար դաստիարակութեանց փչած անտարբերութեան կամ ազգատեցութեան և կամ օտարասիրութեան թշնին։ Դոնէ այս աշակերտուհիներն ուսմունք ասնէին, այն ալ չկայ, արդէն թուրքական պէս Քաղղիներէն մը խօսելէ և առատ առատ կեղծաւոր կերպարաններով աղօթք ընելէ զատ ուրիշ բան մը սովորած չունին։

Գծուար չէ ցուցնել քանի քանի ընտանիքներ՝ որոց զաւակներն իբր ուսումնաւարտ մայրապետական դպրոցներէն ելնելէ յետոյ՝ պէտք ունեցած են տարիններով Քաղղիներէն դաս առնուլ։

Թողունք սա միջանկեալ խնդիրը և գառնանք մեր խօսքին։

Տաճկական առած մը կրտէ, «ծառը դարմեղած ատենը կը շտկուի»։ Արդ՝ մեր աղջիկն այն աղջիկ տունկերն ապագայ յոյսերն, այսպէս իրենց դարմ վիճակին մէջ դէպ յօտարն ուղղուելէ յետոյ կարելի է այլ ևս դէպ ի Հայն ածել։ Ո՞ր կերթայ գործոյն վերջը եթէ Հայն իւր աղջիկ զաւակներէն տարին 50—60 հոգի օտարացնէ Մեծ է աղջիկ զաւակին արուէն տարբերութիւնը, զի առաջնոյն ձեռքն է ապագայ սերնդեան կրթութիւնը։ Ինչ զգացում որ կրէ մայրը՝ նոյնը կը կրէ զաւակը, ինչ որ սիրէ մայրը՝ նոյնը կը սիրէ զաւակը։ Սա փորձով ալ հաստատուած է։ Օտարական մը Հայ կին մը կառնէ, զաւակը «ես Հայ եմ» կրտէ, Հայ մը օտարական կին մը կառնէ, զաւակն «ես Քաղղիացի կամ Բուլղարի կամ Անգլիացի եմ» կրտէ։ Տարակոյս կմնայ այլ ևս՝ որ մայրապետաց դպրոցէն ելած աշակերտուհւոյ մը զաւակն ալ իւր մօր օտարասէր կամ ազգատեաց և կամ անտարբեր զգացումները չը կրէ։

Արդ՝ ինչ կըլլայ 100, 150 կամ աւելի տարիներ վերջը՝ եթէ մենք շարունակեմք այսպէս ամեն տարի ապագայ սերնդէն խել մ'անգամներ օտարացնել։ Ալ այն ատեն Պօլսոյ ժողովրդեան մէկ մասը կազմող քէրէք կոչուած ժողովուրդէն ուրիշ ինչ տարբերութիւն կունենամք։

Սթափիմք բռնեքնէս և քաշեմք հանեմք մեր ձեռքերն այն Վալիպէներու ձեռաց մէջէն, որք զմեզ քաղցրութեամբ հրապուրելով կը վարեն դէպ յայն Ալեիանտսը՝ որոյ մէջ թաղուած են շատ մը հին ազգեր։

Զեռք ձեռքի տամք և ամենքնիս մէկանց ընեմք իզական սեռին համար ինչ որ բարերարն Ղաթակեօղեան առանձին բրաւ արական սեռին համար Փրկեմք զմեզ ներկայ ամօթէն և ապագայ կորուստէն Գ. Մ. (Նորագիր.)

Եթէ տակաւին ի Պօլիս այսպիսի անտարբերութիւն կայ և տեղական ազգային Վարչութիւնն մանաւանդ Ս. Պատրիարք Ներսէս Արքեպիսկոպոս և Սրահական Ժողովն չեն խնամք տանիր առաջը առնելոյ համար, հապա զաւառնե՞րը ինչ վիճակի մէջ կլինին։ Միթէ ազա-

տութիւն չին վայելիւր ճիշդութեամբ զբարոցաց նման օտար դպրոցներէն հեռի և զդոյշ մնալու, և ո՛վ կարող է զինքեանս մղել և բռնաբարել անշուշտ այնպիսի դպրոցաց յաճախելոյ և ի նոսին դաստիարակուելոյ համար:

Այսօրմէ յուսալ, զի զէթ այսուհետև կարևոր զգուշութիւնքը և հոգացողութիւնքը ամեն տեղ ձեռք կառնուին՝ միանգամայն միամիտները և մերազնեայ մանկուհիքը կազմատեն օտար դաստիարակութենէ և ի կորուստ մատնուելէ:

Հ Ա Ն Գ Ի Ս Տ

ԲԱՐՁՐԱՅՆՈՐՀ Տ. ԱՐԻՍՏԱՆԿԷՍ

Ս. ԱՐՔԵՊԻՍԿԱՊՈՍԻ.

Անցեալ Հինդարթի (դեկտ. 25) Բարձրաշնորհ Տ. Արիստակէս Ս. Արքեպիսկոպոս՝ յետ երկարատեւ հիւանդութեան՝ իւր մահկանացուն կրնաքից ի հասակի 63 ամաց:

Երջանկայիշատակ Սրբազանի օծման և թաղման տխուր հանդէսն կատարեցաւ հետեւալ Ուրբաթ օրն Եւսկիւտարու Ս. Խաչ Եկեղեցին և մարմինն ամփոփեցաւ նոյն Եկեղեցւոյ սրահին մէջ դռնուած գերեզմանն, զոր Հոգեկոյս Յակօբոս Ս. Պատրիարք իրեն համար պատրաստած էր իւր կենդանութեան:

Երջանկայիշատակ Հանգուցեայն իւր անննգ, հիշ և քաղցրաբորոյ բնաւորութեամբն ճշմարիտ առաքինութեան տիպար մի էր բոլոր եկեղեցական դասուն, և իւր կրօնական և ազգային նախանձայութեամբն՝ Եկեղեցւոյ և Ազգին սէրն յինքն գրաւած էր: Մանաւանդ վերջին տարիներս իւր Տեղապահութեան օրով՝ մինչև իսկ ամենակնճաղից պարագաներու մէջ ամենայն հաւատարմութեամբ Ազգին ծառայեց և անոր իրաւունքներն պաշտպանեց, և Առաջնութեան խնդրոյն մէջ անձնուիրաբար Ազգին պատուոյն նախանձախնդիր և շահատակ կանգնեցաւ զերծ ամեն նկատումներէ: Թէպէտ ինքն անոր զոհ գնաց, և Ազգն ալ զլացաւ անոր պիտոյն արժանաւոր պլատակ մի հիւսելու, բայց պատմութիւնը կենդանի

է, և դարուց ի դարս պիտի անմահացնէ անոր ծառայութիւններն՝ որք նորա անստղիւտ և անբասիր ալիքն փառաւորեցին և ի վարձ երկնային հանգիստ և մխիթարութիւն շնորհեցին:

Հանգուցեալ Սրբազանին մահն թէև իրեն անմահութեան նախադուռն էր բայց Ազգին համար ցաւալի կորուստ մի է: Այս առթիւ Հանգիստ Խմբագրութիւնն իւր խորին ցաւակցութիւնըն յայտնելով, կ'մաղթէ մխիթարութիւն՝ երկար կեանք և յաջողութիւն վախճանելոյն հոգևուն Բարձրաշնորհ որդեկին՝ Սրբազան Պատրիարք Հօր որ իւր հոգեւոր հօր առաքինական բարեմասնութեանց պատկերն կ'կրէ իւր վերայ, և որ իւր Ազգատիրական մեծագործութիւններովն կանխաւ կ'ստատանայ իւր երջանկայիշատակ հօր մահն անզգալի ընել:

Լ. Կոս.

ՀԱՆԳՈՒՅԵԱԼ ՍՏԵՓԱՆ ԱՒԱԳ ՔԱՀԱՆԱՅ
ՄԱՆԳԻՆԵԱՆՏ:

Ամսոյս (Փետր.) 11 ին զինի կիսաւոր կարճատեւ հիւանդութիւնից յետ առ Տէր փոխեցաւ Մօղնու Աւագ քահանայ Ստեփան Մանգինեանցը: Հանգուցեալ հայրը դարուս նշանաւոր եկեղեցականներից մէկն էր: Նա յայտնի էր իրրեւ գործունեայ անձն եկեղեցական վարչութեան մէջ, ուստի և հանգուցեալ ներսէս Աթոռիկոսը շատ անգամ խրկել է նորան քննիչ զանազան վիճակներու Հանգուցեայն ոչ պակաս նշանաւոր էր իւր ուսումնականութեամբ ի շարս Հայ եկեղեցականաց և իրրեւ յիշատակ թողած է շատ երկասիրութիւնք, որոնց մի քանիսն արդէն տպագրած են և այլք զեռ և ս անտիպ: Ուսումնասէր էր հանգուցեալն և աշխատասէր. — մինչև անգամ հիւանդութեան ժամանակ չէր դադարում իւր ուսումնական պարապմունքներից, որոնց մէջ գտնում էր մխիթարութիւն և ուրախութիւն: Հանգուցեալ Հայրը եղել է և Մեղու Հայաստանի լրագրոյս նախկին խմբագիր և երկար ժամանակ կրօնօրոյց ներքինեան Հոգեւոր Դպրոցու: — Յարգելի է այսպիսի եկեղեցականաց յիշատակը:

Մեղու Հայաստանի. Թ. 6.